

Răspunsurile d-lui Adrian Năstase (Alianța PSD+PUR)

Apreciem preocuparea asociației Ad Astra a cercetătorilor români față de cercetarea științifică din România. Este un lucru firesc în condițiile în care întreaga comunitate europeană recunoaște implicit importanța și rolul cercetării într-o societate bazată pe cunoaștere.

În acest context este evident că și Ministerul Educației și Cercetării din România și-a propus și a luat deja măsuri pentru dezvoltarea și creșterea competitivității domeniului de cercetare științifică și în acest sens răspunsurile noastre la întrebările puse sunt următoarele:

1. În opinia dumneavoastră, este știința și cercetarea științifică o prioritate pentru România? Doriți să avem cercetare științifică performantă în România? Dacă răspunsul la această întrebare este pozitiv, vă rugăm să răspundeți întrebărilor următoare

Răspunsul este fără îndoială pozitiv. Menționăm că evoluția politicilor guvernamentale în **domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării (CDI)** este marcată de o serie de schimbări de referință, datorate în primul rând contextului politic generat de **perspectiva apropiată a aderării la Uniunea Europeană** și anume:

- i) angajamentul asumat prin **Documentul de poziție pentru capitolul 17 “Știință și cercetare”,** și anume „realizarea unei finanțări adecvate a sistemului CDI, cu atingerea unui **nivel al cheltuielilor CDI de cca.1% din PIB în anul 2007**”;
- ii) eforturile de **aliniere la orientările recente ale politicii UE** în domeniul cercetării-dezvoltării:
 - atingerea țintei de **minim 3% din PIB cheltuieli totale pentru CD, din care minim 2% din partea industriei, până în anul 2010 - obiectivul „3%”** stabilit la Consiliul European de la Barcelona din 2002,
 - pregătirea pentru **implementarea Planului de acțiuni pentru atingerea obiectivului 3%,** adoptat de Comisia Europeană în **aprilie 2003**
- iii) angajamentul privind **participarea la Programul Cadru CDI al UE PC6 : 2002-2006** și la implementarea **Spațiului European de Cercetare;**
- iv) angajamentele asumate prin **acordurile și tratatele bilaterale și internaționale** în domeniul științei și tehnologiei, **inclusiv prin convențiile de aderare la organisme și organizații internaționale** în domeniu
- v) demararea procesului de **pregătire în vederea utilizării fondurilor structurale**

De asemenea, menționăm principalele transformări relevante pentru domeniul CDI la nivelul orientărilor politico-economice pe plan intern:

- i) **recunoașterea importanței strategice a domeniului CDI** pentru dezvoltarea economică durabilă și competitivă, prin:
 - o promovarea și adoptarea **pachetului legislativ specific domeniului,** (menționăm OG 57/2002 aprobată prin Legea 324/2003, Legea 319/2003, OG 14/2002 aprobată prin Legea 50/2003),
 - o extinderea până în 2006 și **actualizarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare** (HG nr. 614/21.04.2004)
 - o introducerea din 2003 a **instrumentelor de finanțare complementare** față de Planul Național CDI:
 - instrumente de **nivel sectorial: planurile sectoriale CD,** în coordonarea ministerelor de resort;

- instrumente de **nivel instituțional**: **programele nucleu** de cercetare-dezvoltare ale instituțiilor de profil;
 - **includerea constantă a domeniului CDI în structura strategiilor de dezvoltare economică și socială în ansamblu**, precum și la nivel sectorial și regional ;
- ii) creșterea semnificativă a gradului de **corelare a politicilor din domeniul CDI cu celelalte politici guvernamentale** (industrială, dezvoltare regională, mediu, etc), în special prin:
 - introducerea **planurilor sectoriale** de cercetare;
 - includerea componentei de cercetare-dezvoltare și inovare în structura **Programului Operațional Sectorial pentru creșterea competitivității economice** - coordonat de Ministerul Economiei și Comerțului, program care va fi finanțat din fonduri structurale UE, începând din 2007
- iii) procesul de **creștere (treptată) a gradului de vizibilitate și implicare internațională** a comunității științifice și tehnice și a activităților CDI din țara noastră

2. Care vor fi mecanismele de finanțare a cercetării științifice pe termen lung, conform planului dumneavoastră; dacă și cum credeți ca veți reuși implicarea atât a guvernului cât și a industriei în susținerea cercetării? Cum vedeți cercetarea științifică privată vis-à-vis de cea publică? 3. Din moment ce sunteți avocatul unei cercetări științifice performante (conform răspunsului la prima întrebare), ce procentaj din PIB care să fie alocat cercetării științifice veți susține și în cât timp va fi atins acest nivel, având în vedere tinta de 3% indicată de UE pentru anul 2010 și faptul că în prezent procentul din PIB alocat cercetării de la buget este un minuscul 0,21%?

Prin planificarea bugetară pentru perioada 2005 – 2008 s-a prevăzut o **creștere graduală a resurselor bugetare alocate cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării**, cu **cca 60% pe an**. Această creștere va permite atingerea angajamentului asumat față de UE, la negocierea capitolului de politici privind “Știința și cercetarea” și va asigura o finanțare corespunzătoare atât pentru programele de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) de interes național - **Planul Național CDI**, programele de **granturi** pentru cercetare științifică, **programele de dezvoltare a infrastructurii** (de cercetare-dezvoltare și a celei de transfer tehnologic și inovare), cât și pentru **instrumentele de finanțare complementare** lansate în 2003 – planurile de cercetare-dezvoltare **de nivel sectorial** și programele de cercetare **de nivel instituțional** – așa numitele “programe nucleu” de cercetare. Această creștere va asigura și finanțarea necesară pentru **stimularea și susținerea participării la programele internaționale CDI** și pentru **dezvoltarea colaborărilor bilaterale** în domeniul S/T.

Programele CDI de interes național și sectorial cuprind instrumente eficiente, care susțin atât dezvoltarea cooperării dintre **sistemul CD și sectorul productiv**, cât și dezvoltarea **activităților de cercetare-dezvoltare și inovare proprii ale agenților economici**.

În același timp însă, în acord cu cerințele de atingere a **obiectivului „3%” în 2010**, nu ne putem limita numai la eficiența totuși restrânsă a acestor instrumente. Avem în vedere corelarea politicilor din domeniul CDI cu alte categorii de politici și măsuri complementare de stimulare, care să vizeze **creșterea semnificativă a gradului de implicare și a cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare ale agenților economici**, cum ar fi:

- **crearea unei Agenții naționale de dezvoltare Tehnologică**, care să promoveze programe speciale de **susținere a dezvoltării și inovării tehnologice la nivelul agenților economici**, precum și dezvoltarea zonelor și infrastructurilor cu facilități speciale pentru înființarea și funcționarea agenților economici inovativi, cum sunt **incubatoarele și parcurile științifice și tehnologice**;
- introducerea mecanismelor de **stimulare financiară și fiscală** a agenților economici care desfășoară activități CDI, inclusiv prin mecanisme îmbunătățite în privința **ajutorului de stat**;

- stimularea **investițiilor publice și private în firme inovative**, prin crearea unor **fonduri de investiții** cu capital mixt, special destinate înființării și dezvoltării unor astfel de firme

4. Care este pozitia dumneavoastra în ceea ce priveste legatura dintre învățământul universitar / postuniversitar și cercetarea științifică, având în vedere situatia curenta din România și prevederile acordului de la Bologna? În particular, sustineti integrarea cercetării științifice și a învățământului universitar / postuniversitar?

În anul 2004 a apărut Legea 288/2004 prin care se stabilește noua structură a învățământului superior din România. Aceasta are la bază acordul de la Bologna. Conform legii formele de pregătire prin master și doctorat se constituie ca ciclul II și respectiv III al sistemului de pregătire universitară și la care au acces absolvenții ciclului I (licența) cu rezultate performante. Aceste două cicluri și îndeosebi cel de-al doilea, cuprind în cadrul programului de pregătire activități de cercetare științifică. Mai mult, prin Legea 287 a consorțiilor universitare, apărută de asemenea în 2004, se creează posibilitatea ca institutele de cercetare să poată colabora cu universitățile. În cadrul acestor colaborări studenții din ciclurile de master și doctorat vor putea desfășura activități de cercetare în laboratoarele instituțiilor de cercetare. Acest proces va fi benefic pentru ambele părți. Astfel, universitățile vor dispune de o bază mai largă de pregătire a studenților, iar institutele vor beneficia de forță de muncă tânără.

Mai mult, începând cu anul 2000 a fost introdus sistemul de granturi AT destinat tinerilor, prin care sunt sprijinite activitățile de cercetare inițiate de doctoranzi sau tineri cercetători cu vârsta sub 35 de ani.

În anul 2002 a fost introdus un nou tip de grant TD pentru tinerii doctoranzi. Aceste granturi sunt destinate ca sprijin financiar direct pentru acei doctoranzi care au rezultate deosebite și care sunt în faza finală a elaborării tezei de doctorat.

Totodată, au fost încheiate mai multe acorduri de colaborare internațională prin care tinerii cercetători și doctoranzi pot beneficia de stagii de pregătire în laboratoare partenere din țări europene, SUA sau Japonia. Un exemplu este Olanda care a oferit un număr de 12 burse doctorate pentru diferite domenii de cercetare. În perioada 2003-2004 au fost încheiate la nivelul ministerului un număr de 20 de acorduri bilaterale cu alte țări în cadrul cărora tinerii cercetători din România au putut face deplasări în străinătate și cercetători din țările europene au putut veni în România pentru a desfășura activități de cercetare.

5. Sunteți în favoarea evaluării obiective, bazate pe criteriul excelenței în cercetarea științifică, a tuturor departamentelor și institutelor de cercetare și a finanțării de baza a acestor institutii după acest criteriu al excelenței? Ce parere aveți despre faptul ca, din cele peste 700 de reviste "științifice" din România, doar 8 sunt indexate de ISI (principala institutie internationala care monitorizeaza revistele științifice), datorita slabei lor calitati, în timp ce multe persoane din functii de decizie din sistemul academic și științific românesc își bazeaza cariera pe publicatii în aceste reviste locale?

Faptul că suntem întrutotul în favoarea evaluării obiective a întregului sistemului de cercetare este confirmat tocmai de **amplul proces de evaluare a acestui sistem**, declanșat în anul 2004 de Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul Cercetare și desfășurat pe două coordonate principale:

- **evaluarea organizațiilor, activităților și personalului din domeniul cercetare-dezvoltare**, în conformitate cu prevederile OG 38/ 2004 și respectiv, OG 57/2002;
- **evaluarea de ansamblu a activităților desfășurate în cadrul programelor naționale de cercetare**, în primul rând a celor din programele Planului național CDI.

Menționăm că în acest an procesul a demarat cu prima etapă de **evaluare în vederea atestării și acreditării, a unităților** componente ale sistemului de cercetare-dezvoltare de interes național. Au fost elaborate **criteriile** și a fost **lansat chestionarul de evaluare a institutelor naționale** de cercetare-dezvoltare, conținând criteriile de evaluare și indicatorii de referință.

De asemenea, tot în acest an a fost încheiat procesul de **evaluare a Planului Național CDI**, după 3 ani de la extinderea cu 10 programe noi. **Raportul de analiză a Planului Național CDI** pe perioada 2001-2003 a fost definitivat și este accesibil pe pagina (www.mct.ro).

În ambele cazuri **criteriile de evaluare** cuprind, în mod evident, segmente referitoare la **nivelul de performanță** atins în activitățile de cercetare desfășurate, atât pe plan național cât și internațional.

Procesul de evaluare va fi extins în cursul anului viitor la scara întregului sistem de cercetare.

Prin această evaluare se urmărește **un dublu scop:**

- **promovarea și susținerea**, pe baza rezultatelor procesului de evaluare menționat, a colectivelor și **unităților de cercetare de înaltă performanță**
- extinderea și diversificarea formelor de **colaborare pe plan național, între institutele de cercetare-dezvoltare, institutele și centrele de cercetare din academii și universități**, precum și a acestora cu echipele și instituțiile partenere din străinătate, **în cadrul programelor internaționale de cooperare** în domeniul CDI

Țin să menționez că în perioada 2003-2004 a fost consolidat cadrul instituțional și procedural pentru **sistemul unitar de evaluare CD la nivel național**, prin adoptarea următoarelor reglementări:

- **H.G. nr. 587/2003** pentru aprobarea **criteriilor și metodologiilor de evaluare și acreditare a unităților componente ale sistemului de cercetare-dezvoltare de interes național**, precum și de **atestare a capacității de a desfășura activități de cercetare-dezvoltare** de către unități sau instituții;
- **Legea 230 de aprobare a OG nr. 38/2004** pentru modificarea și completarea OG nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică aprobată prin Legea nr.324/2003, care stabilește în detaliu **organismele abilitate și modul de elaborare a criteriilor, standardelor și metodologiilor** pentru evaluarea și atestarea capacității de cercetare a unităților și instituțiilor care desfășoară activități CD.

Menționez de asemenea faptul că, în acord cu oprițările la nivel european, prin politica națională în domeniul CDI se urmărește ca obiectiv constant dezvoltarea de **centre de excelență în cercetare**, care să concentreze **resurse umane și materiale de foarte înaltă performanță**, în domenii științifice și tehnologice care pot determina un impact economic major.

Astfel, până în prezent, în cadrul Ministerului Educației și Cercetării – Departamentul Cercetare sprijinirea formării și dezvoltării centrelor de excelență s-a exprimat prin:

- **programele din Planul Național CDI:** Șapte programe din Planul național CDI includ o componentă specifică dedicată **dezvoltării centrelor de excelență** științifică și tehnologică în domenii prioritare, și anume: Relansin (Relansare economica), Viasan (Viață și sănătate), Infosoc (Societatea informațională), Aerospațial, Matnantech (Materiale noi și micro și nanotehnologii), Biotech (Biotehnologii), Ceres (Cercetare fundamentală și avansată).
- **evaluarea centrelor de cercetare din cadrul universităților**, în vederea stabilirii celor care ating **nivelul de excelență**, prin programul derulat de Consiliul Național pentru Cercetarea Științifică din Învățământul Superior (CNCSIS).

De asemenea, un program asemănător, de **evaluare periodică a performanțelor de înalt nivel ale centrelor de cercetare** din zona sa de autoritate, se desfășoară **în cadrul Academiei Române**.

Referitor la revistele științifice din România, menționez că există o procedură de evaluare periodică a calității acestora, pusă în aplicare de către comisiile de specialitate ale Colegiului Consultativ pentru

cercetare-dezvoltare și inovare, organism consultativ ce funcționează pe lângă Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul Cercetare și care reunește personalități de prin rang din cadrul comunității științifice și tehnice.

6. Daca si cum veti rezolva problemele gerontocrației, rezistenței sistemului fata de întinerire, opunerii fata de promovarea pe baza de merit, nepotismului si favoritismului din universitățile românești?

Această problemă se află în dezbateri de mai multă vreme mai ales în comunitatea universitară, însă ea poate fi extinsă într-o altă formă, și în celelalte componente ale cercetării științifice din țară.

La nivelul universităților acționează autonomia instituțională și în baza ei fiecare universitate își elaborează propria strategie de recrutare și promovare a personalului academic. O reglementare centrală în acest domeniu vine în contradicție cu autonomia universitară.

La nivelul unităților de cercetare se manifestă un proces de îmbătrânire a personalului, proces care se constată în majoritatea statelor europene. Pentru a rezolva această problemă sunt luate în vedere mai multe măsuri care, după ce vor fi analizate, vor fi elaborate măsuri normative și dacă va fi nevoie și legislative. Se are în vedere chiar o reorganizare a sistemului de cercetare și nu în ultimul rând o perfecționare a criteriilor de obținere a fondurilor pentru finanțarea de bază din cadrul programului nucleu.

7. Care este opinia dumneavoastră în ceea ce privește mărirea cuantumului granturilor oferite pentru proiectele de cercetare performante si a creșterii importanței finanțării cercetării științifice prin metoda granturilor si burselor de cercetare?

Menționăm că în cadrul programelor din Planul Național CDI nivelul maxim admis pentru finanțarea proiectelor are caracter orientativ și este în prezent de cca 5 mld lei. Acest nivel poate fi depășit în cazul proiectelor de mare complexitate. Chiar dacă nivelul de finanțare “obișnuit” se situează în jurul valorii de 1,5 – 2 mld lei, acest nivel depinde strict și exclusiv de obiectivele și consistența proiectului, deci poate fi mărit în consecință.

În prezent, ținând seama de creșterea finanțării, față de acest an, cu peste 60% în anul 2005 și peste 120% în 2006, se are în vedere introducerea unui program special pentru o finanțare competitivă cu sume importante a sistemului de cercetare din România. Acest program se va concentra în primul rând asupra infrastructurii și a forței de muncă din unitățile de cercetare și are ca scop pregătirea condițiilor pentru integrarea europeană din 2007.

8. Care este poziția dumneavoastră fata de evaluarea propunerilor de proiecte științifice finanțate din bugetul de stat? Concret, sunteți în favoarea evaluării competitive, bazate pe peer-review, facuta de experti în domeniile respective?

În țara noastră, pentru toate instrumentele de finanțare publică a cercetării, evaluarea și selectarea proiectelor pentru finanțare se face în sistem competițional, de către comitete de evaluare care reunesc cei mai buni cercetători și specialiști din domeniile respective. Modul de selectare a evaluatorilor, precum și criteriile și procedurile folosite la evaluarea proiectelor constituie în sine forma concretă de implementare a sistemului de “peer-review”. Începând din 2004, pentru a mări o dată în plus calitatea

procesului de evaluare, în comitetele de evaluare sunt invitați să participe cercetători români din diaspora.

9. Care sunt, pentru dumneavoastră, domeniile științifice prioritare pe care cercetarea românească va trebui să se axeze, domenii care ar fi susținute și finanțate ca prioritare?

Pentru a face față impactului economic pe care îl va produce **aderarea la Uniunea Europeană**, țara noastră va trebui să-și concentreze eforturile spre **creșterea competitivității în cadrul sectoarelor economice** și alinierea acestora la **politicile specifice ale UE**. Este unul dintre obiectivele majore care vor fi urmărite și prin **viitorul Plan Național de Dezvoltare pentru perioada 2007-2013**.

În acest context, **vom asista la o creștere a cererii de cercetare generate de mediul economic**, datorată presiunii cerințelor de conformare tehnico-economică privind atât nivelul tehnologic și calitativ al produselor și serviciilor, dar și condițiile de protejare a mediului, cerințele comerciale, ș.a.

Acest fapt impune o **orientare prioritară a eforturilor de cercetare** spre direcții și obiective care să susțină **dezvoltarea tehnologică în sectoarele economice tradiționale** și care să asigure **transferarea celor mai bune tehnologii disponibile** (conform normelor europene în vigoare privind BAT - Best Applicable Technologies), aplicarea **reglementărilor tehnice** de nivel european (**standarde de calitate și de mediu, sisteme de management al calității, reglementări privind proprietatea industrială ș.a.**), precum și pregătirea agenților economici în vederea introducerii **auditului tehnologic și de proces**. Pe același nivel de prioritate se situează **aplicarea pe scară largă a tehnologiilor informaționale performante** în procesele, operațiile și tranzacțiile economice. Ca domenii vizate prioritar menționăm energia, sectoarele industriale, transporturile, mediul, sectorul agricol.

În același timp, **vom acorda o atenție deosebită** dezvoltării capacității științifice, tehnice și industriale naționale în **domenii de înaltă tehnologie considerate strategice**, care permit integrarea țării noastre atât în **programe de cercetare-dezvoltare**, cât și în **alianțe tehnologice internaționale**, inclusiv în **platformele de tehnologii avansate** dezvoltate de consorții cercetare-industrie la nivel european, bazate pe parteneriate pe termen lung între sectorul public și cel privat. Dintre aceste domenii menționăm: comunicațiile mobile, energie pe bază de hidrogen și pile de combustie, sănătate, securitate, domeniul nuclear, aeronautica și spațiul.

Un interes aparte va fi acordat creării și dezvoltării capacității științifice și tehnice naționale în domeniile **tehnologiilor noi și al celor în curs de apariție**. Vom urmări formarea și dezvoltarea **surselor interne de competență științifică și tehnică** în domenii aflate în plină evoluție, cum este cel al nanotehnologiilor, care vor determina schimbări radicale în privința materialelor, tehnologiilor și proceselor utilizate la scară industrială.

O atenție deosebită se acordă dezvoltării tematicii din cercetarea fundamentală și în cadrul acesteia, în mod special temelor abordate în cadrul unor programe și acorduri internaționale ca : Programul cadru 6 al UE (PC6), respectiv pregătirea pentru participarea la viitorul PC7, ca și colaborarea în cadrul CERN, EUROATOM sau al Institutului Unificat de Cercetări Nucleare de la Dubna.

10. Ce măsuri concrete veți lua pentru creșterea statutului social al cercetătorilor, respectiv redobândirea decenței și prestigiului meseriei de cercetător științific în România? 11. Cum intenționați să stopați "exodul creierelor" către țările occidentale, în particular SUA și statele UE, și cum intenționați să îi aduceți înapoi, dacă doriți aceasta, pe cercetătorii români performanți aflați deja în centre de excelență din aceste state dezvoltate?

Potențialul de cercetare existent în 2003 reprezenta un personal total angrenat în activitatea C-D de 39.985, din care 25785 cercetători. Din totalul cercetătorilor, circa 9200 sunt cercetători atestați, iar circa 8400 sunt doctori în științe. Un procent de cca. 53% își desfășoară activitatea în domeniul științelor tehnice și ingineresti.

Din păcate, în ultimii ani sistemul CD din țara noastră s-a confruntat cu **două tendințe critice** care afectează concomitent potențialul uman angrenat în cercetare: **descreșterea numerică și creșterea mediei de vârstă**. În consecință, la nivelul anului 2002, structura grupelor de vârstă pentru personalul din cercetare indica următoarele ponderi:

- cercetători cu vârstă între 40 și 60 de ani: cca 55% din total;
- cercetători a căror vârstă depășește 60 de ani: cca 25% din total.

De asemenea, ponderea cercetătorilor la 1.000 persoane din populația ocupată era, în anul 2002, de 2,96, deci de cca două ori mai mică decât cea din UE-15.

Aceste tendințe sunt datorate, în mare măsură, fenomenelor care afectează serios întreaga comunitate științifică, nu numai în țara noastră, ci și pe întregul continent european:

- migrarea personalului CD, fie spre alte sectoare, fie în afara granițelor țării de origine (în cea mai mare măsură spre SUA);
- gradul de atractivitate relativ scăzut al carierei științifice, în contrapondere cu interesul relativ ridicat pentru studii universitare în domenii științifice și tehnice.

În cazul țării noastre, ca de altfel și al altor state europene, în special al noilor state membre ale UE, situația economică mai dificilă face ca aceste fenomene să se manifeste cu și mai multă pregnanță.

Trebuie însă să menționăm că după o scădere majoră la nivelul anilor 1999-2000, **începând din anul 2001, se înregistrează o tendință clară de creștere a numărului salariaților din domeniul cercetare-dezvoltare, respectiv al cercetătorilor**. Astfel, așa cum o indică evidențele statistice, s-a înregistrat o creștere anuală a personalului din cercetare de cca 1000 de persoane, majoritatea dintre aceștia fiind cercetători.

Salariați din activitatea de cercetare - dezvoltare

	1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Număr salariați din care:	57125	100	48113	100	37241	100	37696	100	38433	100	39985	100
cercetători	30723	54	26492	55	23179	62	23597	63	24636	64	25968	65
cercetători atestați	13159	23	10341	21	8926	24	8507	23	8513	22	9219	23
Cercetători la 1000 persoane ocupate civile	3,49		3,15		2,69		2,76		2,96			

Surse: - Anuarul Statistic al României 2003

- Buletinul INS „Activitatea de cercetare-dezvoltare în anul 2003”, 2004

Acest fenomen îmbucurător se datorează în bună măsură **politicilor guvernamentale** susținute pînă în prezent și care vor fi promovate și în continuare, prin care **dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare** reprezintă un element cheie pentru realizarea **obiectivului strategic** de a **mări șansele reale ale României de integrare în spațiul european de cercetare și de a fi participant activ la dezvoltarea economiei globalizate, bazate pe cunoaștere**.

În acest sens, pentru a **asigura sursele interne** de competență științifică și tehnică de cel mai înalt nivel, în special în **domeniile tehnologice avansate**, vor fi urmărite în continuare atât **creșterea numerică, întinerirea și orientarea europeană** a personalului de cercetare-dezvoltare, cât și, în egală măsură, recunoașterea **importanței și punerea în valoare** a profesiei științifice și tehnice și a comunității cercetătorilor.

Este vorba de un **ansamblu de măsuri** care includ:

- **stimularea formării și dezvoltării carierelor științifice și a colectivelor de cercetare de înaltă performanță**, prin programele de **granturi pentru cercetare științifică**;
- **atragera și menținerea în activitatea de cercetare-dezvoltare a tineretului cu performanțe profesionale deosebite**, prin prevederi legislative favorabile,
- **îmbunătățirea accesului la sursele de informare-documentare**, realizată în principal prin dezvoltarea infrastructurilor informaționale performante în cadrul instituțiilor cu profil de cercetare-dezvoltare și a universităților;
- **formarea de personal de cercetare la nivel european**, prin promovarea colaborărilor internaționale și a mobilității personalului CD.

Vom avea în vedere în mod special **promovarea în continuarea a programelor de tip „brain gain”**, prin care se acordă granturi pentru:

- proiectele de cercetare care susțin programele de master, doctorat sau stagiile post-doctorat;
- participarea tinerilor absolvenți și a studenților din anii terminali la proiecte de cercetare-dezvoltare;
- participarea tinerilor cercetători și inventatori la manifestări internaționale de profil;
- încurajarea reîntoarcerii în țară a cercetătorilor tineri de valoare prin măsuri luate atât la nivelul instituțiilor (condiții de cazare, masă și altele) sau la nivel național (acces la credite pentru locuințe prin ANL, facilități fiscale, etc.)

Menționăm dintre rezultatele semnificative obținute pînă acum:

- **angajarea** în institutele de cercetare-dezvoltare, prin programele din Planul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare, a **peste 800 de tineri** cercetători, inclusiv dintre cei reîntorși în țară, după încheierea stagiilor efectuate la instituții de prestigiu din străinătate;
- **creșterea numărului de studenți implicați în proiecte de cercetare**, prin programul de granturi pentru cercetare științifică și restructurarea corespunzătoare a sistemului instructiv: crearea/ dezvoltarea corespunzătoare de noi discipline sau noi specializări, inclusiv crearea de noi laboratoare,
- **adoptarea HG 442/ 2003** privind **atragera și menținerea tinerilor în activitatea de cercetare**, care prevede măsuri speciale de încurajare a inițiativei antreprenoriale a tinerilor cercetători/ inventatori.

Referitor la **recunoașterea și redobîndirea statutului corpului profesional reprezentat de cercetători**, menționăm că acesta a fost **recunoscut ca atare prin lege**.

Reglementările de referință în acest sens sunt cuprinse în **Legea 319/ 2003**.

În total acord cu orientările pe plan european, definierea și promovarea statutului profesional, dar și moral, al cercetătorilor au fost în mod special susținute prin proiectul noului **„Cod de etică și deontologie profesională** al personalului de cercetare-dezvoltare. Acesta se elaborează în acord cu forma finală prin **Legea nr. 206/ 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică**, dezvoltarea tehnologică și inovare.